

Laidiens: **24.10.2019., Nr. 216**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2019/216.12**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 493

Rīgā 2019. gada 22. oktobrī (prot. Nr. 49 29. §)

Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
13. panta otro daļu, 14. panta otro daļu
un 17. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" (turpmāk – ainavu apvidus) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. ainavu apvidus apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību;

1.3. ainavu apvidū esošos dabas pieminekļus – aizsargājamās kokus, kā arī aizsargājamo koku aizsardzības un izmantošanas kārtību.

2. Ainavu apvidus izveidots, lai aizsargātu Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās biotopus un īpaši aizsargājamās sugas un veicinātu to dabisku attīstību, kā arī lai saglabātu ainavu apvidu kā Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgu vietu, vienlaikus nodrošinot iespēju veikt valsts aizsardzības uzdevumus.

3. Ainavu apvidū ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

3.1. stingrā režīma zona;

3.2. regulējamā režīma zona;

3.3. dabas lieguma zona;

3.4. ainavu aizsardzības zona.

4. Ainavu apvidus platība ir 10 150 hektāru. Ainavu apvidus funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1. pielikumā.

5. Ainavu apvidus robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 2. pielikumā.

6. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par ainavu apvidū esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt dabas aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.
7. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas aizsardzības plānā iekļauto informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem ainavu apvidus teritorijā un izvērtē paredzētās darbības ietekmi uz ainavu apvidu, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem.
8. Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja nav nepieciešama darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu. Ja minēto darbību rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskā atļauja zemes lietošanas kategorijas maiņai nav nepieciešama. Vērtējot šādas darbības, Valsts vides dienests vienlaikus izvērtē zemes lietošanas kategorijas maiņas iespējamību.
9. Ainavu aizsardzības zona izveidota, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību un izmantošanu īpaši aizsargājamiem smiltāju un virsāju biotopiem un to sugu dzīvotnēm un atklātu ainavu, kas radusies regulāras militārās darbības traucējumu dēļ.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā ainavu apvidus teritorijā

10. Šajos noteikumos minētie aprobežojumi neattiecas uz ugunsdzēsības pasākumiem.
11. Papildus šajos noteikumos minētajiem aprobežojumiem ainavu apvidū esošā Ādažu militārā poligona aizsargjoslā jāievēro valsts aizsardzības objektus un to aizsargjoslas regulējošos normatīvajos aktos noteiktie aprobežojumi. Pa Ādažu militārā poligona teritoriju drīkst pārvietoties tikai pēc saskaņošanas ar Ādažu militārā poligona administrāciju.
12. Ainavu apvidus teritorijā aizliegts:
- 12.1. ierīkot atkritumu poligonus;
 - 12.2. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;
 - 12.3. izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;
 - 12.4. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai, feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai un augu aizsardzības līdzekļus invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanai, lietojot tos lokāli uz augiem. Aizliegta augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšana no gaisa;
 - 12.5. pārvietoties (arī apstāties un stāvēt) ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tai skaitā ar automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem, mopēdiem un sniega motocikliem, ārpus ceļiem un dabiskām brauktuvēm (ne vairāk kā četrus metrus plata neizbūvēta brauktuve meža vai lauksaimniecības zemes apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām un valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai). Aizliegums neattiecas uz pārvietošanos pa maršrutiem, kas šo noteikumu 13.1. apakšpunktā minētajā kārtībā speciāli izveidoti ainavu apvidus teritorijas apmeklētājiem un norādīti dabā, kā arī pārvietošanos, kas saistīta ar šo teritoriju apsaimniekošanu, uzraudzību vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu, ugunsdrošības pasākumiem vai glābšanas un meklēšanas darbiem, un pārvietošanos ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju zinātnisko

pētījumu veikšanai. Minētajos gadījumos mehāniskos transportlīdzekļus apstādina un novieto stāvēšanai tā, lai tie neierobežotu un netraucētu citu transportlīdzekļu pārvietošanos pa ceļiem un dabiskām brauktuvēm;

12.6. rīkot sacensības, to treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem;

12.7. pārvietoties pa ūdenstecēm un ūdenstilpēm ar kuģošanas līdzekļiem un citiem peldošiem līdzekļiem, kuri darbojas ar iekšdedzes dzinēju, tai skaitā ar ūdens motocikliem, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un pilnvaroto personu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus, cilvēku glābšanas un meklēšanas darbu veikšanai un valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju zinātnisko pētījumu veikšanai;

12.8. izveidot jaunas dabiskas brauktuves, izņemot brauktuves valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai ainavu aizsardzības zonā;

12.9. dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi. Aizliegums neattiecas uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu (tai skaitā biotopa "Slapji virsāji" (biotopa kods 4010)) atjaunošanas, aizsardzības un saglabāšanas pasākumiem, kuru veikšanai ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un par kuriem ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

12.10. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju, pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes) uz krūmāju vai mežu;

12.11. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu, kā arī atrasties teritorijā ar svinu saturošu skrošu munīciju. Aizliegums neattiecas uz valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu;

12.12. medīt vistveidīgos putnus, izņemot fazānus;

12.13. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta ezeru, upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne. Aizliegums neattiecas uz upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu pēc Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas un ūdenstilpju šķērsošanu valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai;

12.14. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi ainavu aizsardzības zonā;

12.15. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta lauksaimniecībā izmantojamās zemes, meža, krūmāja, purva, ūdens objektu zemes un pārējās zemes lietošanas kategorija, izņemot:

12.15.1. dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes lietošanas kategorijas maiņu uz dabā konstatēto zemes lietošanas kategoriju;

12.15.2. darbības šo noteikumu 12.16. apakšpunktā minētajos gadījumos un kārtībā;

12.15.3. darbības ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

12.15.3.1. upju dabiskā tecējuma atjaunošanai;

12.15.3.2. īpaši aizsargājamo biotopu (tai skaitā biotopa "Slapji virsāji" (biotopa kods 4010)) un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai, aizsardzībai un saglabāšanai;

12.15.3.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, maršrutu, skatu torņu, stāvlaukumu, atpūtas vietu, informācijas stendu, norādes zīmju, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošanai;

12.15.3.4. valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai, atsevišķu militārās infrastruktūras objektu būvniecībai, ierīkošanai un uzturēšanai;

12.15.3.5. inženierbūvju (tai skaitā ceļu) atjaunošanai un pārbūvei, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

12.15.3.6. dzīvojamo un saimniecības ēku atjaunošanai un pārbūvei;

12.15.3.7. ugunsdrošības pasākumu īstenošanai;

12.16. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, kā arī veikt to atjaunošanu, pārbūvi un uzturēšanu (arī grāvju tīrīšanu un to krastu kopšanu), izņemot:

12.16.1. caurteku būvi un atjaunošanu ceļu uzturēšanai;

12.16.2. darbības valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai;

12.16.3. darbības ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

12.16.3.1. lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus ainavu apvidus vai līdz šim neapplūdušu teritoriju applūšanu;

12.16.3.2. upju dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanai;

12.16.3.3. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas, aizsardzības un saglabāšanas pasākumu īstenošanai;

12.16.3.4. zivju migrācijas ceļu atjaunošanai;

12.16.3.5. ugunsdrošības pasākumu īstenošanai;

12.17. savvaļas ogu iegūšanā izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;

12.18. ierīkot savvaļas augu, sēņu un dzīvnieku, kā arī to produktu pārdošanas un iepirkšanas punktus;

12.19. pieļaut suņu atrašanos brīvā dabā bez pavadas un uzpurņa, izņemot medības regulējošos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus un gadījumus, ja tas nepieciešams valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai;

12.20. iznīcināt bebru *Castor fiber* veidotos aizsprostus, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams, lai novērstu:

12.20.1. inženierbūvju un infrastruktūras objektu bojājumus;

12.20.2. negatīvu ietekmi uz ainavu apvidum blakus esošām teritorijām;

12.20.3. negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem vai īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm;

12.21. brīvā dabā novietot (deponēt) lauksaimniecības un pārtikas produktus (aizliegums neattiecas uz pagalmiem un dārziem), kā arī ierīkot savvaļas dzīvnieku piebarošanas vietas, izņemot piebarošanu ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju vietās, kur tas neapdraud īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu saglabāšanu, ja tiek uzstādītas un izmantotas vienīgi dozētās dzīvnieku barotavas, kas atrodas vismaz viena metra augstumā virs zemes un kuru kopējais tilpums nepārsniedz 400 litru uz 1000 hektāriem;

12.22. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus);

12.23. cirst dobumainus kokus, izņemot bīstamos kokus;

12.24. lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanu, laikposmā no 15. marta līdz 31. jūlijam cirst kokus un krūmus elektrolīniju trasēs un cirst kokus ārpus meža. Aizliegums neattiecas uz koku (tai skaitā augļu koku) ciršanu pagalmos un dārzos un bīstamo koku ciršanu un novākšanu.

13. Ainavu apvidus teritorijā bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts:

13.1. ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus;

13.2. veikt inženierbūvju (tai skaitā ceļu) atjaunošanu un pārbūvi, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

13.3. uzstādīt vēja elektrostacijas;

13.4. veikt ekosistēmu, īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas, aizsardzības un saglabāšanas pasākumus;

13.5. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus un nometnes, sporta, piedzīvojumu un citu veidu sacensības, izņemot civilās aizsardzības mācības un Nacionālo bruņoto spēku militārās mācības.

14. Ainavu apvidus teritorijā meža zemēs aizliegts:

14.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot:

14.1.1. meža nekoksnes vērtību ieguvi;

14.1.2. meža ugunsdrošības pasākumus;

14.1.3. meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora;

14.1.4. bīstamo koku ciršanu, atstājot tos mežaudzē;

14.1.5. atsevišķu koku ciršanu valsts aizsardzības uzdevumu veikšanai;

14.1.6. kokmateriālu pievešanu augsnes sasaluma apstākļos, ja tas negatīvi neietekmē putnu ligzdošanu un ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja. Dabas aizsardzības pārvalde atļauju izsniedz 10 darbdienu laikā;

14.2. cirst kokus rekonstruktīvajā cirtē, izņemot egļu tīraudžu dabiskošanu un sugu sastāva dažādošanu;

14.3. veikt galveno cirti dumbrāja un liekņas meža augšanas apstākļu tipos egļu un melnalkšņu audzēs, kā arī visās ozolu un ošu audzēs, lai ilgtermiņā nodrošinātu bioloģiski vērtīgo slapjo un platlapju meža biotopu un tiem raksturīgo sugu saglabāšanu;

14.4. cirst sausus kokus un izvākt nokritušus kokus, to daļas un kritalas, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus, ja to kopējais apjoms ir mazāks par 20 kubikmetriem, rēķinot uz katru mežaudzes hektāru, izņemot šo noteikumu 13.4. apakšpunktā minētos gadījumus. Pieļaujams izvākt svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta sanitāro atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ;

14.5. ierīkot jaunus komersantu (mežsaimniecības) ceļus.

15. Ainavu apvidus teritorijā uz mežaudzēm, kurās dabas katastrofu (tai skaitā deguma, vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas) dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvākti, neattiecinā meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

16. Ainavu apvidus teritorijā maksimāli pieļaujamā kailcirtes platība ir divi hektāri.